

პრობლემური სწავლების საკითხისათვის

ნინო კოსტავა

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სწავლების მეთოდოლოგია დეპარტამენტის მასწავლებელი

ანოტაცია

XX საუკუნის 60–70–იან წლებში ჩატარდა თეორიული და ექსპერიმენტული კვლევები. ამ კვლევების შედეგად დადგინდა განმავითარებელი სწავლების მეთოდები, პრობლემური

გაკვეთილის მოდელი.

რა არის პრობლემური გაკვეთილის ძირითადი მოთხოვნა?

ა) მოსწავლეს ასწავლოს სწავლა, ესე იგი ასწავლოს აზროვნება;

ბ)გაკვეთილზე უნდა მოხდეს რაციონალური და ემოციონალური

ურთიერთკავშირი და ეს შეიძლება მოხდეს სწავლების მეთოდების დონეზე.

მოსწავლეთა პირადი განცდებისადმი მიმართვა ანუ კავშირი ახსნილ მასალასა

და პირად წარმოსახვასთან, ცხოვრებისეულ შთაბეჭდილებებთან. ეს მოსწავლეს არასოდეს არ ავიწყდება და ის ამ დროს ყოველთვის გულწრფელია.

სასწავლო პროცესის ერთ–ერთი აუცილებელი მოთხოვნა ეს არის.

საკვანძო სიტყვები: განმავითარებელი სწავლების მეთოდები

XX საუკუნის 60–70–იან წლებში ჩატარდა თეორიული და ექსპერიმენტული კვლევები. ამ კვლევების შედეგად დადგინდა განმავითარებელი სწავლების მეთოდები, პრობლემური გაკვეთილის მოდელი. კვლევის დროს გათვალისწინებული იყო ლ.ვიგოტსკის, ს.რუბინშტეინის, დ.უზნაძის მეცნიერული რეკომენდაციები.

რა არის პრობლემური გაკვეთილის ძირითადი მოთხოვნა? მოსწავლეს ასწავლოს სწავლა, ესე იგი ასწავლოს აზროვნება. ეს უნდა განხორციელდეს შემდეგი მეთოდების სისტემით:

- 1) მოსწავლეთა სასწავლო–შემეცნებითი მოქმედების სტიმულირების მეთოდები;
- 2) მოსწავლეთა სასწავლო–შემეცნებითი მოქმედების კონტროლისა და თვითკონტროლის მეთოდები.

იცვლება ცხოვრება, იცვლება აზროვნება. ეს ცვლილებები ყველაზე მკვეთრად არის გამოხატული და შესამჩნევი სასწავლო–სააღმზრდელო პროცესისთვის.

მასწავლებელმა ყოველთვის ზუსტად და საინტერესოდ უნდა განსაზღვროს გაკვეთილის ამოცანა და მიზანი.

პედაგოგიური ჩანაფიქრი ანუ ამოცანა სამ ეტაპს გადის: აღმოცენებას, დამუშავებას და განხორციელებას.

აღმოცენების ეტაპზე უნდა მოხდეს მოსწავლეების მომზადება, უნდა დამყარდეს კავშირი მოსწავლესა და მასწავლებელს შორის.

დამუშავების ეტაპზე ხდება ცალკეული მოსწავლის შესაძლებლობებში წვდომა.

განხორციელების ეტაპზე მასწავლებელი გრძნობს ზემოქმედების შედეგად როგორ აღიქვას მოსწავლეებმა გაკვეთილი თეორიული თვალსაზრისით და როგორ იმოქმედა ამან ამავედროულად მათ ზნეობაზე, ანუ ეს არის გაკვეთილის აღმზრდელობითი ფუნქცია.

The 2nd Teacher Conference “University and School”(Problems of Teaching and Education)
6-7 June, 2014. Materials

გაკვეთილზე უნდა მოხდეს რაციონალური და ემოციონალური ურთიერთკავშირი და ეს შიძლება მოხდეს სწავლების მეთოდების დონეზე.

მოსწავლეთა პირადი განცდებისადმი მიმართვა ანუ კავშირი ახსნილ მასალასა და პირად წარმოსახვასთან, ცხოვრებისეულ შთაბეჭდილებებთან. ეს მოსწავლეს არასოდეს არ ავიწყდება და ის ამ სროს ყოველთვის გულწრფელია.

ძალიან დადებით როლს თამაშობს გაკვეთილთან ერთად ცხოვრებისეული გამოცდილების მეტაფორების შექმნა. ძალიან კარგია, თუ მასწავლებელი ხშირად მოახდენს მხატვრული ტექსტის ანალიზს. თანამედროვე სასწავლო პროცესი მოითხოვს გაკვეთილზე აქტიური სწავლების დანერგვას.

რატომ გახდა ეს აუცილებელი? აქტიური სწავლება მოსწავლეს ასწავლის აზროვნებას, სოციალურ გარემოში ცხოვრებას, ამდლებს თვითგანათლების უნარს. რაც მთავარია, ამ დროს ძალიან მაღალია მოსწავლეთა დაინტერესება.

ამ დროს მოსწავლე სწავლობს კამათს, სხვისი აზრის მოსმენას, კორექტულად შენიშვნის მიცემას არა იმიტომ, რომ ქულა დაიწეროს, არამედ უნდა ოპონენტი უკეთესად აზროვნებდეს.

ასეთი მიდგომა ზრდის მოტივაციას, რომელი აუცილებელია მოსწავლისათვის, უყალიბებს მას ლიდერის თვისებებს, მაგრამ ეს არავის არ აღიზიანებს.

ლიდერი უნდა აღიზარდოს თანამედროვე გაკვეთილზე, მაგრამ ისეთი ლიდერი, რომელსაც აქვს ცოდნა და ღირსება.

მოზარდზე ძალიან დიდი გავლენის მოხდენა შეუძლია მასწავლებელს. რამდენ მასწავლებელს დაუყენებია მოზარდი სწორ გზაზე, თუ რამ ზნეობრივია დედამიწაზე – მასწავლებლის სულის ნაწილია.

რა მოთხოვნებს უყენებს მასწავლებელს თანამედროვე ევროპული პედაგოგიკა, რა პროფესიულ კომპეტენციებს უნდა ფლობდეს მასწავლებელი. პირველ რიგში ცოდნას, როგორც ზოგადს, ასევე პროფესიულს, რომ ყველა მოსწავლეში ხედავდეს პიროვნებას;

–რომ ჰქონდეს პიროვნული თვითშეფასების უნარი;

–რომ მოსწავლე არასოდეს გრძნობდეს მასწავლებლისგან იმას, რომ მას, როგორც მასწავლებელს ყველაფრის უფლება აქვს;

–რომ უყვარდეს თავისი პროფესია და უყვარდეს მოსწავლე;

–რომ ყოველთვის ინტერესით ისმენდეს მოსწავლის აზრს.

გვინდა შემოგთავაზოთ პრობლემური გაკვეთილი.

საგანი: ხელოვნება

თემა: როგორ უნდა მივაწოდოთ ბავშვს პირველი ნახატები

V კლასი

პედაგოგი: მედეა

15.03.201

აქტიური გაკვეთილი

თემა: „ როგორ უნდა მივაწოდოთ ბავშვს პირველი ნახატები “.

გაკვეთილის ტიპი: გავლილი მასალის გამეორება და განმტკიცება

მიზანი: მომზადება ახალი მასალისათვის, პრობლემის გადაწყვეტა, ანალიტიკური უნარების გამომუშავება, დიალოგის გამოყენება, საკუთარი შეხედულებების ჩამოყალიბება.

თვალსაჩინო მასალა: ლიტერატურა, სლაიდები, ნახატები, ფლომასტერები, ფერადი ბარათები, საინტერესო კატალოგები ცნობილ მხატვრებზე.

The 2nd Teacher Conference “University and School”(Problems of Teaching and Education)
6-7 June, 2014. Materials

გაკვეთილის გეგმა

მასწავლებელი:

1. მისცემს განმარტებას, აცნობს გაკვეთილის მიზანს;
2. გამოწვევა: ვაჩვენოთ მოსწავლეებს ვან გოგის „ მზესუმზირები “, ვესაუბროთ მხატვრის პალიტრაზე, თუ რით არის გამორჩეული ვან გოგი? რით შეიძლება დაიმახსოვრო მისი ფერწერა, შემოქმედება? ვესაუბროთ ფერწერის მრავალფეროვნებაზე, ფერს რა დატვირთვას აძლევს მხატვარი?

ამის შემდეგ ვაძლევთ შეკითხვებს:

- ა) როგორია ვან გოგის ნახატები?
 - ბ) ხომ არ შეგიძლიათ რაიმე პატარა მოთხრობის შედგენა ნახატის მიხედვით?
3. ბავშვები თავიანთ შეხედულებებს გამოთქვამენ, ერთმანეთს უსმენენ.

ამის შემდეგ ბავშვები იყოფიან ჯგუფებად და თითოეულ ჯგუფს ეძლევა დავალება, ჯგუფს ჰყავს თავისი ლიდერი.

ჯგუფის თითოეულ წევრს ეძლევა დავალება:

მხატვარი – ხატავს ვან გოგის პორტრეტს;

მხატვარი–კრიტიკოსი – გვიხსნის ვან გოგის „ ჩიბუხიანი კაცის “ მხატვრულ ღირებულებებს;

მხატვარი – ხატავს თავისი წარმოდგენის ვან გოგს;

მწერალი – წერს მოთხრობას „ ჩიბუხიანი კაცის “ პორტრეტის მიხედვით.

იწყება ჯგუფების პასუხების პრეზენტაცია. მოსწავლეები მსჯელობენ, უსმენენ ერთმანეთს და გამოთქვამენ საკუთარ აზრს.

რა თქმა უნდა, ძნელია მოსწავლემ შეძლოს საკუთარი აზრის გამოთქმა. ამას კარგი საფუძვლის ქონა სჭირდება. და, რაც მთავარია, მოსწავლეს უნდა ჰქონდეს შინაგანი მოთხოვნილება და სურვილი, რომ იაზროვნოს.

იმისათვის, რომ ეს გაკვეთილი ჩაეტარებინა, მასწავლებელი ბავშვებს ესაუბრა ვან გოგზე, გააცნო მისი ბიოგრაფია, მოიტანა წიგნი ვან გოგის შესახებ, სადაც მისი შემოქმედებაა მოცემული.

სასიამოვნოა, რომ ადამიანს საშუალება აქვს ბოლო დროს „ კვირის პალიტრის “ საშუალებით მსოფლიო მხატვრებს გაეცნოს ადამიანი და, განსაკუთრებით, მოზარდები.

მასწავლებელი ესაუბრა მოსწავლეებს ვან გოგის ეპოქაზე, პოლიტიკურ და კულტურულ ცხოვრებაზე.

მასწავლებელი ცდილობს მოსწავლეებს ასწავლოს მოვლენის მხატვრული აღქმა. ისინი ხშირად დადიან გალერეაში გამოფენებზე, სადაც ყალიბდება მოსწავლის გემოვნება. ყველაფერის სინთეზის შემდეგ კი არის შესაძლებელი პრობლემური გაკვეთილის ჩატარება, რომელიც მოსწავლეს აჩვენებს ლოგიკურ აზროვნებას.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. 1.რ.ბალანჩივაძე, ვ.ასათიანი „ პედაგოგიკის ფილოსოფიური საუბრები “, გამომცემლობა „ საბჭოთა საქართველო “, 1988 წელი.
2. ნათელა ვასაძე „ პედაგოგიკა “, თბილისი, 2000 წელი.
3. ჯანაშია, იმედაძე, გორგოძე „ განვითარების და სწავლების თეორიები “, დამხმარე სახელმძღვანელო.